

Драгана АМЕДОСКИ
Историјски институт
Београд

Гордана ГАРИЋ ПЕТРОВИЋ
Историјски институт
Београд

**ВЛАСИ НАХИЈЕ ПЕТРУШ У ПОПИСУ ВЛАХА
СМЕДЕРЕВСКОГ САНЦАКА
ИЗ 1528. ГОДИНЕ***

Апстракт: У раду је саопштен део опширног пописа влаха Смедеревског санцака који се односи на влахе настањене у нахији Петруш, која је припадала Крушевачком санцаку. У Петруском крајишту присуство влаха збележено је још у доба кнеза Лазара, а у време пописа који је овде саопштен било их је у 23 села.

Кључне речи: власи, Петруш, Смедеревски санцак, 16. век, Османско царство

Посебну категорију административних јединица у оквиру Османског царства представљале су влашке нахије, чије питање у науци није довољно проучено и до краја расветљено. Оне су обухватале становништво са влашким статусом, који је подразумевао одређене повластице¹ повезане са

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије *Од универзалних царстава ка националним државама. Друштвене и политичке промене у Србији и на Балкану* (Ев. бр. 177030).

¹ Власи су били ослобођени свих обавеза хришћанске раје: харача (*harâç*) испенце (*ispence*), десетине (*öşür*), ванредних намета (*avâriz-i divâniyye*), обичајних терета (*tekâlif-i örfiye*) и свадбарине (*resm-i gerdek, resm-i 'arûs, resm-i 'arûsâne*). Заузврат је, према канунима за смедеревске влахе, пет влашких кућа давало

посебном војном организацијом.² Влашке нахије су представљале посебне војно-административне јединице које су паралелно егзистирале на истом простору који су обухватале и обичне нахије, а чинила су их насеља у којима су живели власи. У Крушевачком санџаку становништво са влашким статусом забележено је у нахијама Петруш и Загрлата. Нахија Загрлата се не јавља у катастарским пописима до 1536. године, а према попису влаха Смедеревског санџака, њу су 1528. године чинила највећим делом влашка насеља са простора који је обухватала нахија Крушевац, као и неколико села у нахијама Козник, Прокупље и Бован.³ За разлику од Загрлате, нахија Петруш је забележена и у катастарским пописима Крушевачког санџака, као и у попису влаха Смедеревског санџака, при чему је, у зависности од врсте пописа, пописано становништво одређеног статуса.

Област, која је у српским средњовековним и османским изворима позната као Петрус или Петруш, у свом најширем обиму обухватала је горњи део долине Велике Мораве, тј. највећи део Параћинско-јагодинске котлине,⁴ при чему су њену јужну границу чиниле Послонске планине и Буковик, источну западни обронци Самањца и Кучајнских планина, а

једног војника, а 50 кућа једног слугу санџакбегу који се звао коморница. У случају преке потребе из сваке куће је полазио војник који се звао заманица. У исто време, годишње новчане обавезе које је сносила свака влашка кућа, а које су припадале државној благајни, износиле су 83 аспре. Овај износ је даван на име подимног дуката тј. филурије, једног овна, једне овце са јагњетом и заједничке обавезе катуна (50 кућа) да даје једну чергу, два овна, два круга сира и три улара. Поред тога, санџакбегу су припадале накнаде од глоба у износу од 5 аспри по кући. Д. Бојанић, *Власи у северној Србији и њихови први кануни*, Историјски часопис 18 (1971) 255-268; Х. Хаџибеговић, *Канун-нама Сулејмана Законодавца из првих година његове владавине*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву 4-5 (1949-1950) 370-372.

² Н. Šabanović, *Bosanski pašaluk, postanak i upravna podjela*, Sarajevo 1981, 110. О обимној литератури посвећеној власима види: Е. Миљковић, *Власи у домаћој историографији (1960-2010)*, Браничевски гласник 7 (2010) 5-22.

³ Упореди: Başbakanlık Arşivi, Istanbul, *Defterhane-i Amire Tahrir Defterleri* (даље TD) 1011 са TD 55 и No 167 numaralı muhâsebe-i vilâyet- Rûm-ili defteri (937/1530), II, *Vilçitrin, Prizrin, Alaca-hisâr ve Hersek Livâları*, (Dizin ve Tıpkıbasım), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın Nu: 69, Defter-i Hâkânî Dizisi: IX (Ankara 2004).

⁴ Параћинско-јагодинска котлина обухвата део долине Велике Мораве између Сталаћке клисуре на југу и Багрданске на северу. Дном ове котлине тече Велика Морава, али тако да се приближава западном ободу док источни део остаје знатно шири и пространији. Б. Дакић, *Источни део параћинско-светозаревске котлине*, Зборник радова Географског института „Јован Цвијић“ 22 (1969) 677.

западну и северну токови Велике Мораве и Миросаве, десне притоке Раванице.⁵ Током средњег века, на наведеном подручју налазили су се поседи Велике Лавре Св. Атанасија на Светој Гори, Раванице и Богородичине цркве у Лештију (данашњем Лешју), којима је припадало преко 20 насеља.⁶ У исто време, стратешки значајан положај на граници српске средњовековне државе условио је формирање крајишта са центром у граду Петрусу,⁷ које се одупирало, са прекидима, нападима Османлија пуних осам деценија.⁸

У Петруском крајишту присуство влаха збележено је још у доба кнеза Лазара и то у имену једног од села која су припадала Богородичиној цркви у Лештју. Село **Власи Голџовџица**⁹ једно је од села које је потврђено

⁵ О границама средњовековне области Петрус види: М. Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије од 1371. до 1459. године*, Историјски гласник 1-2 (1987) 34. У каснијем периоду подручје нахије Петруш обухватао је истоимени кадилук. О насељима која су улазила у његов састав види: Т. Катић, *Дефтер овчарине и торовине кадилука Петруш из 1597/98. године*, Мешовита грађа 29 (2008) 63-71.

⁶ Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије*, 38.

⁷ Остаци средњовековног утврђења Петрус налазе се на брду Баба крај села Лешја, источно од Параћина. Р. Михаљчић, *Где се налазио град Петрус?*, Прилози за КЈИФ 36 (1968) 364-367. За другачије мишљење види: Р. Novaković, *Burg und Bezirk Petrus*, *Balkanoslavica* 8 (1979) 23-36; Б. Кнежевић, *Средњовековне цркве и манастири у долини Црнице*, Зборник Матице српске за ликовне уметности 16 (1980) 230-231; Д. Мадас, М. Брмболић, *Петрус, Поповац, средњовековно утврђење*, Археолошки преглед 23 (1982) 44-46; М. Брмболић, П. Вучковић, *Цитадела средњовековног утврђења Петрус : резултати сондажних археолошких ископавања из 2004. године*, Гласник Друштва конзерватора Србије 29 (2005) 49-51. Утврђење Петрус постало је центар власти, нових управних јединица успостављених у време Деспотовине. М. Динић, „*Власти*“ за време Деспотовине, Из српске историје средњег века, приредили С. Ћирковић и В. Ђокић, Београд 2003, 221. Тада је улогу властелина крајишког преузео војвода крајишки. Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије*, 40.

⁸ Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије*, 34.

⁹ И на другим подручјима централне Србије, која су обухватили Смедеревски и Крушевачки санцак, бележи се присуство влаха током средњег века. Пример су власи Кошарна, који су припадали властелинству великог челника Радича, уписани у дефтер Смедеревског санцака из 1476/8. године као село Кошарна, које се налазило на истоменом потесу у атару Селевца, југозападно од Смедерева. А. Крстић, *Кучево и Железник у светлу османских дефтера*, Историјски часопис 49 (2002) 151. Други пример су власи Шиљеовци, који су приложени манастиру Дренчи 1382. године а који су дали име селу Шиљеовцу, забележеном у дефтерима Крушевачког санцака из 16. века. А. Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, Београд 2003, 181, 185, 188; *TD* 179, 118, 127.

властелину Црепу, припаднику властеоске крајишке породице Вукославић, која је одиграла пресудну улогу у одбрани српске источне границе.¹⁰ У вршењу војне службе на крајиштима, па и петрушком, поред властеле и властеличића, видно место припадало је и власима.¹¹ Ову улогу они су задржали и након турских освајања¹² те су попут других припадника војних и помоћних одреда у Османском царству уживали пореске олакшице у односу на рају у замену за службу коју су вршили.¹³

Власи Крушевачког санцака пописивани су заједно са власима Смедеревског санцака.¹⁴ Ова веза је највероватније била последица посебног положаја који је имао Смедеревски санцак све до оснивања Будимског ејалета 1541. године. Као санцак на крајини, он је био тзв. *сербест* (слободни) санцак, а његов санцакбег је имао знатно шира овлашћења, слободу акције и компетенције у унутрашњој управи од санцакбегова у унутрашњости Царства.¹⁵

¹⁰ Жупан Вукослав, који је поседовао баштину у околини Петруса, вршио је службу „властелина крајишког“ у доба цара Душана и цара Уроша. Његов син Цреп Вукославић је први познати српски војсковођа који је однео победу над турском војском у бици код Дубравнице 1380. године. Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије*, 35-37.

¹¹ О учешћу влаха у војној служби на крајишту пружа обавештења Закон Влахом унет у повељу цркве Св. Николе у Врању. Благојевић, *Крајишта средњовековне Србије*, 34.

¹² Учвршћујући се у новоосвојеним областима, Османлије су у основи сачували, између осталог, затечене војне редове. Н. Inaldžik, *Od Stefana Dušana do Osmanskog carstva*, Prilozi za orijentalnu filologiju 3-4 (1952-53) 51.

¹³ У Смедеревском санцаку већину војних снага су чиниле хришћанске војне групе попут влаха, војнука и мартолосо. Inaldžik, *Od Stefana Dušana do Osmanskog carstva*, 34. О мартолосима и војнуцима више: Б. Ђурђевић, *О војнуцима*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву 2 (1947) 75-137; М. Васић, *О мартолосима у југословенским земљама*, Сарајево 1967; О. Зиројевић, *Турско војно уређење у Србији (1459-1683)*, Београд 1974, 162-169, 184-189. О јајама и муселемима релевантну литературу доносе: N. E. Mergen, *The Yaya and Müsellem Corps in the Ottoman Empire (Early Centuries)*, Bilkent University 2001, Unpublished Master Theses (<http://www.thesis.bilkent.edu.tr/0001862.pdf>); Н. Dođru, *Osmanlı İmparatorluğunda yaya-müsellem-taycı teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı)*, İstanbul 1990.

¹⁴ О. Зиројевић, *Турско војно уређење у Србији (1459-1683)*, Београд 1974, 172. Х. Шабановић, *Турски извори за историју Београда*, Београд 1964, 29.

¹⁵ Х. Шабановић, *О организацији турске управе у Србији у XV и XVI вијеку*, Историјски гласник 3-4 (1955) 62-63. С тим у вези, важно је напоменути да је 1475. године смедеревски снацакбег Бали-бег Малкочоглу добио на управу и Крушевачки санцак. Бојанић, *Власи у северној Србији*, 257.

Детаљни поименични пописи влаха вршени су у посебним регистрима¹⁶ или у издвојеним одељцима¹⁷ у оквиру катастарских пописа. Као и у случају војнука,¹⁸ јаја и муселема,¹⁹ власи су одвојено пописивани због свог посебног статуса као војне групе а у циљу увида у њихово бројно стање, број одбеглих и пресељених и замене умрлих.²⁰

Један такав попис је и попис влаха Смедеревског санцака из 1528. (934) године (*Defter-i Eflakân-i Livâ-i Semendire, Tahrir Defteri* No 1011) у оквиру кога су пописани власи у нахијама Браничево, Ниш, Ломница, Прилеп, Лепеница, Лефча, Морава,²¹ Колубара, Загрлата и Петруш.²² Према мишљењу Х. Шабановића, овај попис представља јединствену целину са знатно краћим *Tahrir Defteri No 144 (Defter-i Bazı Eflakân-i Livâ-i Semendire)* у коме су пописани власи Београдске и још неких нахија Смедеревског санцака.²³

¹⁶ За подручје санцака Херцеговина сачувано је више таквих влашких дефтера у Архиву Председништва владе у Истанбулу (*TD 136, MAD 560, MAD 574, MAD 584*), а за Смедеревски санцак два (*TD 144* и *TD 1011*).

¹⁷ То је случај са пописом Херцеговачког санцака из 1533. године на чијем крају су пописани власи. *174 Numaralı Hersek Livâsı İcmâl Eflakân ve Voynugân Tahrir Defteri (939/1533)*, (Dizin ve Tıpkıbasım), А. Özkılınç, А. Coşkun, А. Sivridağ, М. Yüzbaşıoğlu (eds.), Т.С. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, İstanbul 2009. У попису Смедеревског санцака из 1476/7. попис влаха се налази на почетку на странама 7а-151а. Бојанић, *Власи у северној Србији*, 257.

¹⁸ Део пописа војнука Ћустендилског санцака из 1487. године, који се односи на врањску нахију, објавио је А. Стојановски. А. Стојановски, *Попис војнука с краја XV века*, Врањски гласник 22 (1989) 143-278.

¹⁹ О попису муселема и јаја састављеном 1540. године види: Gy. Káldy-Nagy, *The Conscription of Müsellem and Yaya Corps in 1540*, Hungaro-Turcica: Studies in honour of Julius Nemeth, Budapest 1976, 275-281; М. İlhan, *1540'da Müsellem ve Yaya Ocaklarına Yazılma*, 95-105.

²⁰ Разлоге због којих се врши посебан попис јаја и муселема (Káldy-Nagy, *The Conscription of Müsellem and Yaya Corps in 1540*, 276.) упореди са Бератом са упутствима за попис влаха Смедерева састављеном између 1489. и 1491. године (Д. Бојанић, *Turski zakoni i zakonski spomenici iz XV i XVI veka za smederevsku, kruševačku i vidinsku oblast*, Beograd 1974, 93-96.).

²¹ Попис влаха нахије Морава објавио је А. Алички у *Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије XV i XVI век*, књ. 2, Чачак 1985, 29-230.

²² Овај попис не прати административне границе санцака Смедерево, већ обухвата становнике са статусом влаха на знатно ширем простору, као што је био случај и са зеаметом влаха Вукове земље који није био устројен према територијалном принципу, већ према статусу становника. Т. Катић, Г. Гарић Петровић, *Попис зеамета и тимара области Брвеник из 1477. године*, Мешовита грађа 32 (2011) 159.

²³ Део овог пописа објављен је у Шабановић, *Турски извори за историју Београда*, 29-112.

У продужетку саопштавамо превод пописа влаха нахије Петруш, који је интегрални део пописа влаха Смедеревског санцака из 1528.²⁴ Попис има укупно 1043 стране и у потпуности је сачуван. На његовом почетку налази се канун који је објављен.²⁵ Попис нахије Петруш је записан на странама 367-377 и садржи имена влаха који су живели у 23 села. Према овом попису власи нахије Петрус су били под надлежношћу кнезова Хусејина и Радоње којима је било потчињено 13 примићура, од којих су њих четворица били муслимани. Укупно је пописано 255 влашких кућа, 409 табија,²⁶ 20 ратаја²⁷ и мушких чланова њихових домаћинстава, 11 удовица, 7 баштина, 2 мукате и 5 манастира.

²⁴ *TD 1011*, s. 367-377. Поред влаха нахије Петруш, пописани су и власи Загрлате, која је такође припадала Крушевачком санцаку. Нахија Загрлата пописна је на странама 1001-1043.

²⁵ Војанић, *Turski zakoni i zakonski spomenici*, 33-34.

²⁶ Тур. *tâbi* – онај који припада, следбеник, штићеник.

²⁷ Ратај – беземљаш који је обрађивао земљу кнеза или примићура, чифчија. Ратаји су плаћали дажбине својим старшинама.

[367]

Нахија Петруш, припада санџаку Крушевац

Кнез Хусејин син Шак²⁸

Село Голубовце,²⁹ изван дефтера, у рукама поменутог кнеза

Радич син Вука и с њим Рајан његов брат; Радосав Радоња и с њим Радохна његов брат; Радосав син Радича и с њим Радич његов брат; Богдан син Вукадина и с њим Цветко његов брат; Радич син Степана и с њим Вук његов брат, Вукмир његов брат; Стојан син Степана и с њим Богдан његов брат

Ратај:

Вукач син Радосала и с њим Вукмир његов брат, Петре његов братанац;
Радоје син Милка
Јова Младен и с њим Радич његов брат, Јанчин његов братанац

Кућа 6, табија 7, ратаја 3, табија 4

Село Ирновци³⁰ у рукама поменутог кнеза

Милан син Скарића (?);³¹ удовица Златица; Милош син Љубаша и с њим Димитри његов син, Степан његов син; Богдан син Радула и с њим

²⁸ Скраћено од Шако.

²⁹ Данас село Голубовац, југоисточно од Параћина. У средњем веку у њему су такође живели власи, који су били део поседа цркве Пресвете Богородице под Петрусом. Као **Село Власи Голубовца** се спомиње међу селима која су припадала овој цркви а које је заједно са њом кнез Лазар потврдио свом властелину Црепу, сину жупана Вукослава. Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 223, 227, 230. Ова потврда је настала као резултат спора који је вођен између породице Вукославић и Хиландара око цркве у Лешју и њених поседа. О овом спору и породици Вукославић види: В. Соловјев, *Једно суђење из доба кнеза Лазара*, Архив за правне и друштвене науке књ. 18/3 (1929) 188-197; Р. Михаљчић, *Прилог српском дипломатару. Даровнице властeosке породице Вукославић*, Историјски гласник 1-2 (1976) 99-106; М. Благојевић, *Манастирски поседи крушевачког краја*, Крушевац кроз векове, Крушевац 1972, 29-34; М. Шуица, *Немирно доба српског средњег века. Властела српских властeosких господара*, Београд 2000, 117-118.

³⁰ Непознато.

Љубинко његов брат, Милија његов братанац Никола син Јована и с њим Вук његов син; Марко син Јована и с њим Вук његов син, Степан његов син, Дабижив његов син; Михаил син Лукача и с њим Радоје његов брат, Радосав његов брат, Милак његов брат; Добруј Радохна и с њим Радосав његов брат, Радојко његов брат; Петре син Божидара и с њим Радосав његов син; Радосав син Вука и с њим Никола његов брат; Радоња син Вукосала и с њим Стојан његов брат, Марко његов брат; Баштина удовице 20

Ратај:

Јован син Бусил ...; Радосав син Марка

Кућа 10, табија 20, баштине 1, ратаја 2

[368]

Примићур Јунус син Абдулаха

Село Макиха³²

Богдан син Оливера и с њим Недељко његов син; Вук син Богоја и с њим Радосав његов брат, Петко његов брат; Никола син Радована и с њим Вук његов син; Петре син Вукича и с њим Богдан његов брат, Никола његов син; Стојан син Степана; Степан син Борисана и с њим Радич његов син, Ђурађ његов син; Димитри син Вука и с њим Петко његов брат Рајко син Вукосава и с њим Страхине његов брат; Радич син Степана и с њим Вук његов син

Ивко син Радка и с њим Марко његов брат, Јован његов брат; Степан син Радохне и с њим Дивко његов син; Рајин син Радоша и с њим Јован његов брат, Радоња његов братанац, Радосав његов син; Малко син Оливера; Вучихна син Богоја и с њим Богосав његов син, Јаков његов син, Јанко његов син; Санко син Ђурашина и с њим Радосав његов син, Радосин његов син, Радивој његов син; Радосав син Раденка и с њим Цветко његов братанац, Богдан његов братанац, Радич његов братанац

³¹ Од имена Скаро.

³² Данас село Маћија, северозападно од Ражња.

Ратај:

Радивој Влајко и с њим Тура његов брат

Кућа 16, табија 26, ратај 1, табија 1

Примићур Кара Али син Абдулаха, Хасан његов брат, Мустафа његов син

Село Врбова³³

Стојан син Јована; Вук син Степана и с њим Вуксан његов брат, Никола братанац; Марко син Рајка и с њим Цветко његов син; Никола син Оливера и с њим Јован његов син, Стоја његов син; Вукоје син Радивоја и с њим Вук његов брат, Недељко његов братанац; Маруј син Радула; Радосав син Вукосава и с њим Видач његов брат; Удовица Милица 20; Муката мезре Јонашијева у рукама спахијског сина Синана, годишње 30; Вукач син Гоје и с њим Радосав његов син; Степан син Радохне 60 и с њим Димитри његов син, Милош његов син, Комлен његов син

Ратај:

Радосав Димитри

Кућа 4, табија 20, удовица 1, муката 1, ратај 1

[369]

Примићур Курд син Алађоза

Село Церова³⁴

Вукосав син Радоње и с њим Живко његов брат, Вучић његов брат; Јован син Радан и с њим Вујич његов брат; Радивој Рајко и с њим Живко његов

³³ Данас не постоји село истог имена на подручју које је обухватала нахија Петрус. Ово ишчезло село се највероватније налазило на потесу Врбово између села Шавци и Стрижа.

³⁴ Данас село Церово, југоисточно од Сталаћа. Могућа је и другачија убијација. Наиме, средњовековно село Церово, које је припадало Раваничком властелинству, Г. Шкриванић и Ђ. Симоновић, убицирају на локалитет Церова коса, источно од села Војска, тј. западно од Деспотовца. Г. Шкриванић, *Раваничко властелинство*,

син, Никола његов син; Вукосав син Ивка и с њим Добруј његов син, Вук његов син, Вучихна његов син, Никола његов син, Вукша његов син; Степан син Вукосала и с њим Радош његов брат, Вук његов син, Ђура његов син, Вучихна братанац, Драгиша његов син, Грубач његов син Милашин син Влајка и с њим Радосав његов син, Марко његов син, Радич његов син Оруч син Карађоза 45

Ратај:

Милош Петко и с њим Живко његов син; Радован Петре и с њим Радосав његов брат, Костадин његов брат

Кућа 6, табија 19, муслиман 1, ратај 2, табија 3

Примићур Сефер син Алађоза

Село Бошњак³⁵

Вучик син Вукача и с њим Радосав његов син; Радосав Вуксан; Удовица Милица жена Николе 30; Степан син Божицара и с њим Вук његов син, Обрад његов син; Радуј син Радована и с њим Радосав његов брат, Никола његов син, Радич братанац; Вук син Милоша и с њим Вукдраг његов брат; Ђурашин син Радоње и с њим Михал његов брат; Радован син Ђуре; Радич син Радован и с њим Костадин његов брат, Бајич његов брат; Никша Степан и с њим Дабижив његов син, Градисав његов син, Марко његов син; Ивко син Радуја и с њим Иваниш његов брат, Јован његов братанац; Цветко син Вукача; Вукдраг Ђурашин и с њим Никола његов брат; Радосав син Радашина; Милош Вукић; Ђурађ Радуј; Радоња син Радашина и с њим

Историјски часопис 16-17 (1970) 240; Ђ. Симоновић, *Топономастика Равничког властелинства са посебним освртом на поседе у околини манастира*, Гласник Етнографског института САНУ 29 (1980) 105-106. Према податку из 1741. друго име Церове, тада пустог места, које се налазило код села Миросаве, било је Равно Бучје. Р. Тричковић, *Ђуприја и средње Поморавље до Првог српског устанка*, Бој на Иванковцу 1805. године, Београд 1979, 101. Како није уписано у катастарским пописима Смедеревског санџака из друге половине 15. века (Е. Миљковић, А. Крстић, *Браничево у XV веку*, Пожаревац 2007, 189.) врло је могуће да је припадало нахији Петрус а да се његово име очувало у нешто измењеном облику у имену локалитета Равна Бучина, јужно од села Бигренице, у непосредној близини речице Миросаве.

³⁵ Данас село Бошњане, североисточно од Параћина.

Власи нахије Петруи и попису Влаха Смедеревског санџака из 1528. године

Пава његов син; Мирко син Радашина; Тодор син Добруја 60; Радич син Вуксана и с њим Јован његов син, Недељко његов син

Ратај:

Радосав Радашин; Вук син Ковача и с њим Марко његов син, Радосав његов син

Кућа 19, табија 19, ...7,³⁶ удовица 1, ратаја 2, табија 2

[370]

Примићур Вукан син Радоње, Радич његов брат, Вук његов син

Село Патинце³⁷

Јаков син Вучихне; Цветко син Рајка и с њим Јован његов син, Вучан његов син; Вукашин син Вукосала и с њим Вукић његов син, Вукман његов син, Вуксан његов син; Миљан син Радосала и с њим Костадин његов син, Милован његов син; Радивој Радуј и с њим Груја његов син; Петрашин син Радашина и с њим Недељко његов брат, Јован његов брат; Вукач син Милана и с њим Вукоје његов брат, Смољан његов брат; Ђурађ Раско и с њим Радохна његов син, Вук његов син; Цветко син Радоње и с њим Живко његов брат, Недељко његов брат; Радивој син Ђуре и с њим Бјело његов брат, Новак његов брат; Миливој Бајчин и с њим Јован његов брат; Новак син Вукашина и с њим Радован његов син, Радосав његов син; Радич син Радивоја; Димитрашин син Добруја и с њим Радивој његов

³⁶ Можда скраћеница од коморнице или сл.

³⁷ Данас село Батинац, североисточно од Параћина. Припадало је влестелинству манастира Раванице. У Раваничкој повељи је уписано као **Батићи**. Младеновић *Повеље кнеза Лазара*, 52. Као могућу убикацију овог средњовековног села већина аутора наводи Батинац (Шкриванић, *Раваничко властелинство*, 241; Тричковић, *Ђуприја*, 102; Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 71; Миљковић, Крстић, *Браничево*, 186.). Ђ. Симоновић га доводи у везу са потесом Батинац јужно од Ђуприје, где се, по његовој претпоставци, налазило средњовековно село које се касније преселило на данашњи положај. Симоновић, *Топономастика Раваничког властелинства*, 109. Није уписано у дефтер Смедеревског санџака из 1467. године, док је 1476. уписано као село Батинчани у коме су живели власи. Миљковић, Крстић, *Браничево*, 186.

Драгана Амедоски, Гордана Гарић Петровић

син; Вукадин син Радича и с њим Мирак његов брат, Радован његов син, Вук његов син; Радош син Радивоја и с њим Вук његов брат; Марко син Добруја и с њим Вукмир његов син; Вучихна син Милшак

Ратај:

Јован син Катића

Кућа 18, табија 27, ратај 1

Село Истубица³⁸ у рукама кнеза

Милан син Петре и с њим Манул његов син; Степан син Драгоша и с њим Јован његов брат, Недељко његов брта, Радосав његов син, Никола братанац; Драгош син Драгаша; Војин син Радомира и с њим Цветко његов брат, Нерадо његов братанац; Рахац син Раданка и с њим Добруј његов брат, Радуж његов син; Радаша син Драгаша и с њим Радован његов син, Петре његов син, Вукас његов брат; Брајак син Димитрија

Кућа 7, табија 11

Село Сисовац³⁹ изван дефтера

Милоје син Добрића и с њим Радосав његов брат; Оливер син Јакова и с њим Радо његов брат; Муката поменутог села у рукама поменутог кнеза Хусејина годишње¹⁰⁰; Стојко син доселца

Куће 3, табија 2, муката 1

³⁸ Данас село Стубица, североисточно од Параћина. Наводи се међу међама Раваничког властелинства. Шкриванић, *Раваничко властелинство*, 241; Симоновић, *Топономастика Раваничког властелинства*, 109; Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 52, 59, 72. У Попису области Крушевца, Топлице и Дубочице из 1444-1446, ово село је убележено у тимару Мусе, сина капиције Исмаила. У белешци из 1454, сазнајемо да харач од раје села Стубице није узет, те је Арнаут Ајас постао мултезим за харач овог тимара. О. Зиројевић, И. Ерен, *Попис области Крушевца, Топлице и Дубочице*; Врањски гласник 4 (1968) 387.

³⁹ Данас село Сисевац, у изворишном делу реке Црнице, источно од манастира Раванице. У непосредној близини села налази се средњовековни манастир Сисојевац, који је пописан уз село Поповац. Види напомену 49.

[371]

Село Шавице⁴⁰ изван дефтера

Степан син Димитрија и с њим Недељко, Михаил његов син; Стојан син Радована и с њим Степан његов брат; Лалеша син Јована и с њим Радоса његов брат; Дејан син Радохне и с њим Степан његов брат; Удовица Јована жена Стоје 30; Радован син доселца; Ђура син доселца

Кућа 6, табија 5, удовица 1

Село Искројковац⁴¹ изван дефтера

Примићур Цветко син Пејка
Јован син Бранисала и с њим Мирчета његов брат, Гордан његов син;
Радохна син Вукана и с њим Радосав његов син; Радич син Маре и с њим
Цветко његов брат; Радохна Михаић и с њим Вук његов син; Удовица
Радосава жена Вукача 30; Никола син Степана и с њим Огњан његов син;
Цветко син Радича; Јашин (?) син Радича

Кућа 7, табија 6, удовица 1

Село Бријановац⁴² изван дефтера у рукама поменутог кнеза

Вукашин син Милића и с њим Радосав његов син; Јован син Пребега и с њим Радован његов брат; Живко син Каливира и с њим Марко његов син;

⁴⁰ Данас село Шавац, југозападно од Параћина, на обали Велике Мораве. До турских освајања улазило је у састав Раваничког властелинства које је установио кнез Лазар. Шкриванић, *Раваничко властелинство*, 242; Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 53, 60, 73.

⁴¹ У катастарском попису нахије Петрус из 1536. ово село је уписано као Бресница друго име Искројковац. *TD* 179, s. 211. Данас постоји потес Бресница на истоименој речици, левој притоци Грize, између Лешја и Плана. Средњовековно село Бресница припадало је поседу Богородичине цркве у Лешју. Помиње се у Хрисовуљи цара Уроша манастиру Хиландару којом је потврђен дар жупана Вукослава, као и у препису повеље којом је кнез Лазар потврдио поменуто цркву и њене поседе властелину Црепу. Р. Михаљчић, *Хрисовуља цара Уроша манастиру Хиландару*, Стари српски архив 4 (2005) 153, 154, 160 (карта); Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 223, 227, 227.

⁴² Ишчезло насеље. Припадало је раваничком властелинству. У Врдничком препису Раваничке повеље ово село се наводи као **Брајковци**. Младеновић, *Повеље кнеза*

Драгана Амедоски, Гордана Гарић Петровић

Петко син Марина и с њим Лазар његов брат; Удовица Јелисава жена Радована 30; Вуксан син Радоње; Груја син Вука; Ђура син Степана и с њим Мирча његов син, Лука његов син; Дамјан син Радетина и с њим Никола његов син; Радич син Оливера и с њим Димитри његов брат, Петре његов брат; Степан син Тодора и с њим Никола његов брат, Будич његов брат, Петре његов брат Добросав Недељко и с њим Срдан његов син

Кућа 11, табија 13, удовица 1

Село Извор⁴³

Удовица Јела жена Радоње 20; Вучихна син Радужа и с њим Никола његов брат, Петко његов син; Радосав син Радича и с њим Никола његов син, Јован његов син; Радосин Пребегар и с њим Вукман његов син

Лазара, 52, 68. Према Г. Шкриванићу Брајаковци су неубицирани, заједно са Свиленокапама и Неорима, који се након њих наводе у Повелји (Шкриванић, *Раваничко властелинство*, 238.), док М. Пурковић и М. Благојевић доводе ово село у везу са Брајковцем код Крушевца (М. Пурковић, *Попис села у средњовековној Србији*, Годишњак Скопског филозофског факултета 4/2 (1939-40) 65; Благојевић, *Манастирски поседи*, 36). Ђ. Симоновић сматра да су се Брајаковци налазили у оквиру дела Раваничког властелинства са заједничким међама (види карту: Симоновић, *Топономастика Раваничког властелинства*, 101.), као и Е. Миљковић и А. Крстић који ово село смештају у близину манастира Раванице (Миљковић, Крстић, *Браничево*, 184-185.). У прилог овом мишљењу иде и редослед села у повелји, при чему се Брајаковци наводе након села Рибника и воденице на Топлику. Данас на овом простору постоје три потока са именом Топлик, и то у непосредној близини данашњег села Поповац, североисточно од Параћина (Симоновић, *Топономастика Раваничког властелинства*, 100-102; Миљковић, Крстић, *Браничево*, 190.), источно од села Плана, код Крчевске реке, као и северно од Сталаћа.

⁴³ Данас истоимено село источно од Параћина. Деспот Стефан га је, повељом коју је издао 20. јануара 1427. године, приложио Великој Лаври Св. Атанасија на Светој Гори, заједно са *цариномъ мимоходномъ*, тј. царином која се убирала од трговаца у пролазу. А. Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана*, Београд 2007, 259, 260, 262, 264; Благојевић, *Манастирски поседи*, 42-43. Године 1536. ово село је имало статус дербенда и уз њега је уписана следећа напомена: „Село Извор, дербенд, припада Петрушу. То је врло страшно и опасно место усред планине Кучајна, на путу који води из Видинског санцака у Смедеревски санцак. У њему се увек догађају убиства, отимачине и пљачке. Речено је да је потребно и важно да га чувају и штите они који станују на том месту, па је са знањем познавалаца прилика постало дербенд. И сада је дербенд. Из страха од харамџија нико од старе раје није више ту остао. Неки номади из суседних заштићених покрајина су привучени и фаворизовани, те су се населили у овом селу. (TD 179, s. 227).

[372]

Радо син Петка и с њим Димитрашин његов син; Степан син Михајла 40

Ратај:

Радич Рајко; Радосав Радуј

Кућа 5, табија 6, ...,⁴⁴ удовица 1, ратаја 2

Село Горња Прчевица⁴⁵

Мирко син Божидара; Радич син Марка и с њим Цветко његов брат; Радосав син Оливера и с њим Радохна његов брат; Радован син Димитрија и с њим Вукашин његов брат; Груја син Вука и с њим Вукоје његов брат; Радоја син Радоша и с њим Марко његов брат, Маринко његов брат; Вукач син Рајка; Радич син Радака и с њим Вукић његов брат, Пава његов брат, Манул његов син; Вукач син Ђуре и с њим Вукдраг његов брат; Вучко син Радка и с њим Радосав његов син, Радич његов син; Радич син Радића и с њим Радоња његов син, Крагуј његов син; Радосав син Рајче и с њим Славуј његов син; Вук син Богдана и с њим Војин његов брат, Радивој његов брат; Вукач син Димитрија и с њим Вук његов брат, Никола његов брат; Радосав син Радивоја; Баштина Вука 60; Баштина Вука Радича 60; Владко син Војина; Вукач син Петка и с њим Добрич његов брат; Живко син Вукича и с њим Вукман његов брат, Добруј његов брат, Вукмир његов брат

Кућа 18, табија 23, баштине 2

Кнез Радоња син Оливера, Радохна његов брат, Никола његов брат, Петко његов брат, Рајчин његов брат, Вучека његов син, Вукић његов син
Примићур Вукман син Радивоја, Милош његов брат, Петко његов брат

Село Грабовац⁴⁶

Јован син Вука и с њим Војин његов брат, Малуш његов брат; Никола син Вука и с њим Оливер његов брат; Вук син доселца и с њим Ђура његов син, Живко његов син; Давид Рахац

⁴⁴ Видети напомену 36.

⁴⁵ Ишчезло насеље које се налазило на речици Прчевици, северно од Ражња.

⁴⁶ Данас село Грабово, североисточно од Ражња.

[373]

Тодор син Мираша и с њим Лазар његов брат; Милој син Петре и с њим Марко његов брат, Радоје његов брат, Грубач његов брат; Вукоје син Вукаса и с њим Радич његов син, Груја његов син; Радул Марин и с њим Раден његов брат, Радоња његов брат; Вукашин син Вуксана и с њим Вук његов син, Рајин његов син; Рајко син Степана и с њим Радосав његов син; Рајко син Старче и с њим Радосав његов брат, Рајко његов брат; Удовица Мара жена Радохне 30; Манастир Пречиста 100; Тодор син Радака и с њим Петко његов брат, Микна његов син, Петре његов син, Жарко његов син; Ралина син Цветка и с њим Милош његов брат, Радуј његов брат

Кућа 13, табија 24, удовица 1, манастир 1

Примићур Тодор син Ђурка, Степан његов син, Вукота његов син

Село Доња Прчевица⁴⁷

Стојан син Стајка и с њим Цветко његов брат; Живко син Марка; Вуксан син Владисала и с њим Радосав његов брат; Димитри син Михаила; Никола син Богдана; Јован син Радована и с њим Михаил његов син; Јован син Ковача и с њим Петре његов брат; Радин син Радуја; Радован Марко и с њим Јован његов син, Јаков његов брат; Радоња син Михајла; Степан син Вука и с њим Стојан његов брат; Богдан син Радуја и с њим Марко његов брат, Раделја његов брат; Дејан син Вукамана и с њим Никола његов син, Радосав његов син; Лазар син Димитрија; Стојан син доселца и с њим Боја његов брат

Ратај:

Петре син Петка

Кућа 15, табија 20, ратај 1

[374]

Примићур Степан син Милана, Алекса његов син, Вук његов син

⁴⁷ Види напомену 45.

Село Поповац⁴⁸

Степан син Давида и с њим Недељко његов брат, Ђура његов син; Ђурко син Радуја и с њим Стојан његов син, Јован његов син; Петко син Радуја и с њим Миладин његов син Радосав син Вука и с њим Јован његов брат, Стојан његов син; Божидар син Вуксана и с њим Лазар његов син, Јован његов син, Витко његов син; Димитри син Степана и с њим Радић његов брат, Вукас његов брат; Милован син Радовца и с њим Цветко његов брат, Радоња његов брат; Бежан син Радоша и с њим Богдан његов брат; Милован син Бежана и с њим Петре његов син, Радоња његов син, Тврдиша његов син; Радомир син Радосава и с њим Марко његов брат, Рајко његов брат, Вук његов брат; Радосав син Радовца и с њим Степан његов брат, Радоња његов брат; Дуја син Радосав и с њим Цветко његов брат; Драгић син Добросала и с њим Радосав његов брат, Недељко његов брат; Јован син Милака и с њим Михаил његов братанац, Петко његов братанац; Радич син Божидара и с њим Бојик његов брат; Баштина Јована 60; Манастир Сишовац⁴⁹ 150, калуђер Јова 6, вишак 60, основни приход 90; Манастир Пречиста⁵⁰; Манастир Пожичник (?)⁵¹; Живко син Тодора; Димитри син Јована; Степан син Милана; Стојан син Милосава и с њим Белиша његов брат

Кућа 19, табија 30, манастира 3, баштине 1

⁴⁸ Данас истоимено село североисточно од Параћина.

⁴⁹ Средњовековни манастир Сисојевац. О овом манастиру више: Р. Прокић, *Средњовековна архитектура Петрушке области*, Крагујевац 1986, 81-86; Кнежевић, *Средњовековне цркве и манастири у долини Црнице*, 232-233.

⁵⁰ Највероватније је у питању Св. Марија Петрушка, Петруша или Пајсијевача, чији се остаци налазе на узвишењу Чокиће више реке Црнице, на средокраћу између села Поповца и Забреге. Црква је, судећи према пронађеним остацима живописа, била посвећена Ваведењу Пресвете Богородице. Прокић, *Средњовековна архитектура*, 72-81; Кнежевић, *Средњовековне цркве и манастири у долини Црнице*, 243-244.

⁵¹ Највероватније су остаци овог манастира једна од три безимене рушевине, које се налазе на обали Црнице, између Намасије и Сисојевца. Прокић, *Средњовековна архитектура*, 104-107; Кнежевић, *Средњовековне цркве и манастири у долини Црнице*, 234.

Село Исмоловце⁵² у рукама поменутог кнеза

Малча син Малка и с њим Цветко његов брат; Радовац син Степана и с њим Цветко његов брат; Јован син Бајишин и с њим Петре његов син, Стоја његов син, Радосав његов син; Вукосав син Петка и с њим Радич његов брат, Димитри његов брат; Степан син Петка и с њим Вук његов брат, Малко његов брат, Раја његов син, Живко његов син; Никола син Божидара и с њим Рајко његов син, Радич његов син; Рајин син Каливира и с њим Радоња његов син, Радосав његов син, Раденко његов син; Никола син Петка и с њим Петре његов брат, Јаков његов брат; Радоња син Лале и с њим Радоња његов брат, Јован његов брат, Милан његов син; Ковач син Радована и с њим Радосав његов брат, Јован његов брат, Живко његов брат Степан син Мирка и с њим Петре његов братанац, Цветко његов син, Никола његов син; Радосав син Степана и с њим Стојан његов син; Јован син Тодора и с њим Михаил његов син, Рајин његов син; Продан син Николе и с њим Јован његов син; Радосав син Радуја и с њим Радич његов брат, Радохна његов брат, Цветко његов син, Никола његов син; Радич син Милка и с њим Стојан његов син, Радоња његов син, Цветко његов син

[375]

Вук син Вукашина и с њим Бошко његов син, Бошко његов син; Радош син Драгаша и с њим Петко његов син, Бојкин његов син; Степан син

⁵² Данас село Смиловац, југоисточно од Параћина. У периоду који је претходило турским освајањима ово село је припадало Раваничком властелинству. Шкриванић, *Раваничко властелинство*, 238; Благојевић, *Манастирски поседи*, 35; С. Мишић, *Поход султана Мусе на Деспотовину 1413. године и источна српско-турска граница*, Историјски гласник 1-2 (1987) 82. Према мишљењу Ђ. Симоновића, Е. Миљковић и А. Крстића, раваничко село Смиловци, није идентично са савременим селом истог имена. Поменути аутори сматрају да се средњевековно село Смиловци налазило у ближој околини манастира. Након турских освајања је ишчезло, што по њима потврђује чињеница да се у катастарским пописима Смедеревског санцака из 1467. и 1476. наводи као мезра. Симоновић, *Топономастика Раваничког властелинства*, 102; Миљковић, Крстић, *Браничево*, 187. Као мезра оно се наводи још у Попису области Крушевца, Топлице и Дубочице насталом између 1444. и 1446, и то у тимару Хасана, брата најба Ахмеда. Зиројевић, Ерен, *Попис области Крушевца*, 383. У попису Крушевачког санцака из 1516. Смиловци су уписани као село у коме живе власи. (*TD* 55, s. 11, 59).

Власи нахије Петруи и попису Влаха Смедеревског санџака из 1528. године

Јована и с њим Никола његов брат, Стојан његов брат; Радосав син Владка и с њим Стојан његов брат; Манастир Архангела⁵³

Ратај:

Павко син Бајсића; Раја син Раденка и с њим Грујан његов брат

Кућа 20, табија 45, манастир 1, ратаја 2, табија 1

Примићур Радоња син Санка

Село Истаровац⁵⁴

Степко син Радохне и с њим Мирко његов брат; Маринко син Раденка; Радич син Радојина и с њим Кузма његов син, Стоја његов син, Јован његов син; Стојан син Карана и с њим Михајил његов брат, Степа његов брат; Радуј син Радича; Иваниш син Вука и с њим Радосав његов син, Радивој његов син; Радован син Радовца и с њим Стоја његов син; Јован син Богдана; Радосав син Петре и с њим Костадин његов брат, Вук његов брат; Баштина Милана 60; Баштина Боре 60; Никола син Степана; Никола син Богдана и с њим Марко његов брат, Михајил његов братанац; Вук син Радоње

Кућа 20, табија 19, баштине 2

⁵³ Манастир Св. Арханђела чији се остаци налазе на десној обали Црнице. Више о њему: Прокић, *Средњовековна архитектура*, 107-109.

⁵⁴ Ишчезло насеље које се највероватније налазило на потоку Стровац, између села Голубовца и Планае, а јужно од села Лешја. Ово насеље, као и село Островце из катастарских пописа, можемо довести у везу са средњовековним насељем Островицом. У препису повеље кнеза Лазара којом потврђује Црепу Вукославићу цркву у Лешју и села која јој припадају, међу међаницима села Лешја се помиње и островичка међа. Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 223, 227, 231. Островицу је, заједно са још два села у Петрушкој власти, деспот Лазар Бранковић доделио свом ризничару Радославу у пронију. Повељом издатом 4. децембра 1457. године у Смедереву, он је предвидео да поменута села, у случају да обнови власт над облашћу у којој су се налазила, након Радослављеве смрти припадну његовим сестрићима Радославу и Радовану. М. Lascaris, *Actes serbes de Vatopedi*, *Byzantinoslavica* 6 (1935-1936) 183-184.

⁵⁵ Ишчезло насеље које се налазило на потесу Јелаш, источно од села Претрковца.

Село Јелаша⁵⁵

Недељко син Новака и с њим Божић његов син; Недељко син Новака и с њим Божић његов син [sic!]; Вукадин син Димитрија и с њим Рајко његов син; Баштина Вука у рукама Радосава

Ратај:

Јаков син Бранисала

Куће 2, табија 2, баштина 1, ратај 1

[376]

Примићур Јован син Радула, Војин његов брат, Димитри његов братанац

Село Клашичовац⁵⁶

Никола син Степана; Јован син Раденка и с њим Радосав његов син, Радич његов син, Угљеша његов син; Вук син Степана и с њим Петре његов син, Смољан његов син, Радосав његов син, Милко његов син; Иваниш син Радмана и с њим Милија његов син, Милаш његов син, Ђура његов син, Драгаш његов син; Вуксан син сиромаха и с њим Радуј његов син, Ђура његов син, Русмир његов син, Радош његов син; Радуј син Богдана и с њим Јован његов син; Петре син Радовца и с њим Бежан његов брат, Радосав његов син; Вучко син Радича и с њим Батил његов син; Владко син Вучка; Удовица Ката жена Костадина 20; Радо син Радовца; Годач син Радосава; Тодор син Радохне

Кућа 12, табија 19, удовица 1

Примићур Селак син Цветка, Божић његов брат, Шоћ његов брат, Рајко његов брат, Војин његов син

⁵⁶ Данас село Клачевица, источно од Параћина. Једно је од три села у Петрусу које је деспот Стефан приложио 20. јануара 1427. године Великој Лаври Св. Атанасија на Светој Гори. Према А. Младеновићу и М. Благојевићу, могућа убикација за даровано село **Квасичевцоу** је савремено село Клачевица. А. Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана*, 259; М. Благојевић, *Манастирски поседи*, 45.

Село Дубока⁵⁷

Маринко син Вукше и с њим Радо његов син, Петко његов син; Радоња син Петринка и с њим Вук његов син, Вукоје његов син, Вучихна његов син; Радовац син Хранко и с њим Вук његов син, Милић његов син, Милета његов син; Димитрашин син Милче; Вукач син Радича и с њим Добросав његов син; Радосав син Вука и с њим Цветко његов брат, Петко његов братанац; Вук син Радеље и с њим Радоје његов брат; Радосав син Рајича; Удовица Милица мајка Степана 30; Удовица Тврдисава жена Вукца; Цветко син Радка; Удовица Ружа 20

Ратај:

Јован син Димитрија; Стојан син Оливера

Кућа 3, табија 20, удовице 3, ратај 2

[377]

Примићур Бојич син Степана, Стојан његов син, Столиша његов син

Село Искројинце⁵⁸

Радоња син Цветашина и с њим Комадин његов брат; Радоња син Димитрашина и с њим Лазар његов син; Радич син Степана и с њим Марко његов брат, Цветко његов брат; Радуј син Михача и с њим Вучихна његов брат, Вукосав његов син; Вучихна син Богдана и с њим Бранисав његов син; Горанац син Вучихне и с њим Радохна његов брат; Станисав син Владка и с њим Путелинић његов син; Степан син попа и с њим Дабижив његов син; Никола син доселца и с њим Радињ његов син; Никола син Радохне и с њим Радо његов брат; Живко син Вујана и с њим Тодор његов брат

Радован син Дабижива и с њим Рајо његов син, Радич његов син; Бојић син Степана; Санко син Радуја; Јован син Степана

Кућа 15, табија 15

⁵⁷ Ишчезло насеље које се вероватно налазило у близини узвишења Дубока, источно од села Плане.

⁵⁸ Непознато.

Handwritten musical notation on the left page, featuring two systems of staves with notes and lyrics in a non-Latin script.

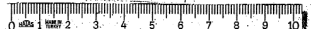
Handwritten musical notation on the right page, featuring two systems of staves with notes and lyrics in a non-Latin script.

TT_1011

The image shows a page from a handwritten manuscript, oriented vertically. The page is divided into two columns by a central vertical line. Each column contains several lines of text written in a cursive script, likely Arabic or Persian. Above some of the text, there are horizontal lines with musical notation, including notes and stems. The handwriting is dense and somewhat difficult to read. At the bottom of the page, there is a ruler and the label 'TT_1011'.

TT_1011

Handwritten musical notation on a page with a vertical center line. The notation consists of several staves with notes and symbols. The left side contains approximately 10 staves of music, and the right side contains approximately 10 staves. The handwriting is in a cursive style, likely a form of Arabic or Persian script. The notation includes various note heads, stems, and beams, along with some text interspersed between the staves.

TT_1011

Handwritten text at the top of the left page, possibly a header or title.

Handwritten text in the upper middle section of the left page, organized in several lines.

Handwritten text in the lower middle section of the left page, continuing the list or notes.

Handwritten text at the bottom of the left page, including a small diagram or table.

Handwritten text at the top of the right page, possibly a header or title.

Handwritten text in the upper middle section of the right page, organized in several lines.

Handwritten text in the lower middle section of the right page, including a small diagram or table.

Handwritten text in the lower middle section of the right page, continuing the list or notes.

Handwritten text at the bottom of the right page, including a small diagram or table.

TT_1011

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

TT_1011

Handwritten manuscript page with two columns of text and diagrams. The right column contains a grid of small diagrams, while the left column contains larger diagrams and text. The text is in an ancient script, likely Cuneiform.

TT_1011

Dragana Amedoski, Gordana Garić Petrović

**THE VLACHS OF PETRUŠ NÂHIYE IN THE SURVEY OF VLACHS
IN THE SANDJAK OF SMEDEREVO FROM 1528**

Summary

Vlach *nâhiyes* represent separate category of administrative entities within Ottoman Empire. They have been special military-administrative units that have existed parallel to regular *nâhiyes* in the same area and have been constituted by settlements inhabited by vlachs (*eflâk*). In the Sandjak of Kruševac the population of vlach status was registered in the Petruš and Zagrlata *nâhiye*.

In the border territory (*krajište*) of Petruš presence of vlachs has been registered since the reign of Prince Lazar of Serbia. They had a special role in military service in Petruš area as well as in other border areas. After the Ottoman conquest, vlachs have kept this role. Unlike the ordinary people (*re'âyâ*), they have enjoyed tax exemption in the same way as other members of military and auxiliary units in the Ottoman Empire in exchange for the service they have performed.

Survey of vlachs in the Sandjak of Kruševac is an integral part of the Survey of Vlachs in the Sandjak of Smederevo. This subordination was most likely the consequence of the fact that the Sandjak of Smederevo had special capacity as a border sandjak, up to the establishment of the Budim Eyalet in 1541.

Detailed survey registers of vlachs represent separate registry books or abstracts within cadastre registries. Vlachs were registered separately due to their particular status as military group and in order to perform inspection of their total number, number of fugitives and migrants and replacement of deceased. Such a survey is the Survey of vlachs in the Sandjak of Smederevo from 1528, where vlachs were registered in the *nâhiyes* of Braničevo, Niš, Lomnica, Prilep, Lepenica, Lefča, Morava, Kolubara, Zagrlata and Petruš. In this paper, we present the translated Survey of vlachs in the Petruš *nâhiye*, as an integral part of previously stated survey. According to this survey, vlachs of the Petruš *nâhiye* were under authority of two *knezes*, Hussein and Radonja, who were governing 13 *primikurs*, four of which were Muslims. In total 255 vlach households, 409 *tâbi*'s, 20 *ratajs* and male members of their households, 11 widows, seven *vaqfs*, two *mukâta*'as and five monasteries were registered.

Keywords: vlachs (*eflâk*), Petruš, Sandjak of Smederevo, 16th century, Ottoman Empire.

Чланак примљен: 26. 04. 2012.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 20. 08. 2012.

